

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

His quæ pro non scriptis habentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96147](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96147)

ft.

In regulam Laronianam. legitur hac legem in multis... cuncta lecta sunt plane... simile... non placet... Theodosio... vniuersaliter... amen hec lex... ma non pertinet... differ... habentur leges... ista ad illas... Secunda lecta... unius non fuit... Lum ergo... primo, accrescit... propter effectum... tertio modo... illo iam nato... metur, contrarium... tute... ar ter... it l. posthumus... e hanc glo... ab intestato... de esset infirmus... id propositum... o. d. l. post hunc... licet predicta... hereditas... modo legatur... b intestato... re mortis... de si inater... ir, nisi poneret... , z extraneo... z quod ibi... de legit. agna... qz tenatur... a pertinet ad... o legit gl... prima confirmat... ugruit, qz... to confirmante... niana hic non... ir in gl... i quando legatur... ergo sepe... me non ex... cum in infirmis... um vt dicamus... s leges hec... dum appellatur... is non pertinet... elligo hac legem... C. de secun... quam vni... reliquit tantum... ge testamenti... qz regula... pone in statu... legatarius erat... e cuius: certe... si dicit. Alpinus... me legem nouam... ne lex sit facta... io huius legis... per verba... dif ad futura... uia lex semper... Arriani... ant plura... illa non pertinet... iotes trahuntur... s. supra de leg... e post regul... constitutiones... iquid noui... e post istam...

Tit. IX. De his quib. vt indig.

his in isto libro, dicitur regulam Laronia, habere locum, nisi as liud appareat. cetera. s. de lega. primo.

ADDITIONES. ALEX. C. In aliquo valuerit. Vide Bal. in l. si. ver. item dubita tur. C. vnde legi. z plene in l. eam quam. s. de fideic. z vide Barto. s. eo. in l. i. ALEX. C. Et sic capiet. Et sic habes hic quod statutum equis paratur vltime voluntati, non contractui. vt etiam habet per glo. in l. ciuitas. si. cer. peta. z vide Bar. hic querentem in l. n. s. de in diem addi. z in l. v. s. in fi. de sti. ser. per Bal. de pac. Lonstan. z facit quod no. Bar. in l. que quid adstringende. per illi text. ad fin. de ver. ob. z in l. constitutionibus ad munici. que faciunt con tra. sed Bar. hoc in terminis videtur voluisse in l. i. C. de his qui. vt indi. z expresse dicit Bal. declarans in tit. de pa. C. o. stan. in ver. criminalibus. cuius dicit formaliter resultit in l. o. s. populi. de iust. z iu. z ibi dicit q. magis accedit vltime voluntati, qua con tractui. Hac dubitatione formant etiam Bar. z no. de cedit in leg. tuus. s. in s. de heredi. inst. z adde Bartol. in l. quoties. la. ij. in l. ec. antiqua. C. de fideic. z in l. i. C. de sacrosan. eccl. z accedat ma gis p. tui. tenet Bal. in l. ea dem. C. de colla. vide et Bald. in dis eta. lo. s. populi ad fi. Bal. in l. z si post tres. in lect. si quis cau. tenet q. equiparet vltime voluntati, z id tenet Bart. z Imo. in l. non solum. s. morte. de ope. no. nunc. z ista satis placet per not. in d. l. s. de his qui. vt indig. preterquam vbi agit de interpretatione le gis. vel statuti qz lege vel statuto sit stricta interpretatio. l. p. h. p. z i. qui z a quib. sicut in c. o. ractibus. d. l. que quid. z ibi Bar. ALEX. C. Eodem modo. Et vide Bal. in l. omnes populi. ad fin. de iust. z iure. vbi allegat istud dicitur Barto. hic. z vide que remiss. ad Bar. in l. s. uas quoz. s. de heredi. inst. z vide que dixi in ca. Raynuntius. de test.

TITVLVS VIII

De his que pro non scriptis habeantur.

LEX I.

Instituto z legatum quando est pro non scripto facto here dis, substitutio z fideicommissum remanet in suo robore. Lex quando imponit penam, statim annullat z infringit actum. Quis licet institutio z legatum sit pro non scripto facto heredis, substitutio tamen z fideicommissum remanet in suo ro bore, hoc dicit. Nota t. ter. ibi. na. senatus, ex quo habes q. si lex imponit penam, statim annullat, z infringit actum: z istud membrum omisit D. p. in c. q. se contra ius. de reg. iur. lib. vi. licet in c. o. rarij videat casus, s. de bitoz. l. fin. q. examini in l. p. r. o. z. s. de ope. nou. nuntia. C. o. p. z videtur quod hec institutio, qua ex parte, z. valeat. l. hoc articulo. de her. insti. Soli. Ant. l. l. recitauerit in tabulis, quas faciet in futurum, z sic verb. recitauerit. intellige in futu rum. vt dixi in d. l. hoc articulo. Alitimo nota hac lege ad id quod dicitur. j. eo. l. si. C. sequi. l. que in testamento. in qua nihil est.

LEX III.

Legatum factum penitus incapaci non queritur fisco. Capax quilibet est legari alimentorum. Fratres minores si instituantur heredes, hereditas est pro non scripta, z remanet apud heredes ab intestato. Legatum factum damnato ad mortem, vel ad perpetuos carceres, est pro non scripto, nisi fiat pro alimentis. In metallum. Quod relinquatur t. penitus incapaci, non queritur fisco. Item quilibet est capax legati alimentorum, hoc dicit. C. o. p. id. quod aufertur ab indigno applicatur fisco. vt i. ti. s. per totum. z l. Papinianus. s. meminisse. de inof. testa. Sola, aliud est quem esse incapacem, aliud quem esse indignum, vt pro batur hic. Et per hoc consulti, quod si fratres minores insti tuantur heredes, hereditas est pro non scripta, z remanet apud heredes ab intestato. q. c. ex vi. de ver. sig. in cle. dicit quod tota liter sint omnis hereditatis incapaces. C. o. p. in fit. de legat. s. er contrario. Ho. soluit, z non bene. Tu dic, quod ibi casus s. s. perueniens tendit ad eundem effectum cum ipso legatario: hic ad as linn effectum. de quo per D. p. in cap. factum legitime. de regu. iur. lib. vi. vt dixi in l. pluribus. s. si placet. de verb. obl. C. Alri mo nota hanc legem. Seditis enim q. damnatus ad mortem sit ser uas pene. z l. quod ad statum. z l. qui vltimo. de peni. z l. eius qui. s. fina. de testa. z sic omnia legata sibi facta irritantur, z sunt pro non scriptis, vt hic quod reue menti. Idem si aliquis esse damna tus ad perpetuum carcerem. Nam quicquid esse elictum, est set pro non scripto, nisi in causis alimentorum, vt hic, z l. seruos ad custodiam. de alimen. z c. i. a. lega.

ADDITIONES.

AND. BAR. C. Si in metallum. Et ad hoc vide Bal. z Joan. eleganter in l. i. s. de test. ALEX. C. Ut probatur hic. Per Bal. in auth. ingressi. C. de sacr. san. ecclen. ALEX. C. Causa alimentorum. Et id quod dicitur quod datur actio incapaci quo ad alimenta tantum est verum quod etiam datur actio iniuriarum propter denegata alimenta. Text. est in l. si vitium. j. de re iud. quam Imo. dicit ibi esse sing. ad ampliatio nem huius legis. CLAV. DE SEISS. C. Vide circa hoc Bret. in c. qualiter. ij. s. si. de accusat.

LEX V.

Legatum si sit coram duobus testibus Titio, z grauatur quod restituat pro loco, legatum remanet penes heredem cum onere suo. Quod aufertur in penam alicuius, nunquam transit cum onere. vt. pene nomine.

Quod quis.

Qui post mortem defuncti ingrati tudinis causam committit, perdit legatum. Offensa dicitur etiam illud, quod penam non meretur, per qd ex ea iuste ad iracundiam quis prouocatur. Mortuus potest offendere. Legatarius concumbens cum vxore defuncti post mortem, est in dignus legato, z applicatur fisco. Legatum quando dicatur reuocatum ob iniuriam ignoranter commissam. Testis vt inimicus repellitur, etiam si offensa ignoranter est facta.

TITVLVS IX.

De his quibus vt indignis, &c.

LEX I.

Legatum z perdit, z applicatur fisco, qui post mortem defun diti causam ingrati tudinis committit. Offensa dicitur etiam illud, quod penam non meretur, per qd ex ea iuste ad iracundiam quis prouocatur. Mortuus potest offendere. Legatarius concumbens cum vxore defuncti post mortem, est in dignus legato, z applicatur fisco. Legatum quando dicatur reuocatum ob iniuriam ignoranter commissam. Testis vt inimicus repellitur, etiam si offensa ignoranter est facta. Qui post mortem defuncti ingrati tudinis causam committit, perdit legatum. C. o. p. q. non aufertur ab eo tanquam ab in digno, s. z debeat remanere penes heredem, vt s. de adi. leg. l. i. s. si. Sol. ibi q. causa ingrati tudinis committitur viuo testatore, vnde defunctus videt id reuocare hic post mortem fuit ingratus: vnde applicatur fisco. Bre. opp. ex eodem facto quis non debet confici penam z pro mium. Solue vt in glo. z vltima sol. est vera. De quo per D. p. in l. decreto. de susp. tu. z c. qd ob gratiam. de re. iu. li. vj. Ex hac lege singulariter nota qd illud, qd non meretur penam, dicitur of fensa, vt hic. Sufficit enim q. iuste ad iracundiam animus prouo ces: vt puta, qz hoc facere potes licite, licet non honeste, vt hic vt des: sic l. testamento. s. de ma. test. que dicit, qd offensa est qd meretur penam, dicit verum: tamen non excludit qd offensa non possit esse, licet quis penam, non meretur. Dixi in l. licitatio. s. q. illicite. de publica. C. Alterius nota, qd mortuus potest offen di, adeo quod quis priuatur relicto. Et per hoc potes dicere vxo ram esse gl. l. forozem. in fi. C. eo. quod ille, qui concubuit cum vxore defuncti post mortem eius, indignus est legatario: sic applicatur fisco. Ratio, qz si viuo defuncto hoc fecisset, ipsum ad iracundiam prouocasset: ergo idem post mortem. C. Quero quid? in ignoranz te. quia commisit aliquam culpam contra ignorantem, z si ille sci uisset, esset c. o. racta inimicitia, quid iuris. an reuocetur legatum? Erte si hoc est in mortuo, multo fortius hoc est in ignorante, sed tunc non aufert tanquam ab indigno: sed videtur reuocatum legatum tanquam si testator sciuit. H. est in l. fidei commissum. C. de fidei. Ratio est, qz legatum ibi non erat adhuc legatario queritum, nec

ft.

nit modum dicendi...
iudex in cognoscendo...
ertia ibi de eo vero...
partem videmus...
fallum vel non...
legatum non...
mentum quod est...
piendo confirmare...
atur quod ille qui...
facte non possit...
videtur vt no in...
stud principium...
s accepte legatum...
osantur. Nec obstat...
n cotrarium videtur...
entia inter fallum...
et in officio. L. m...
debeamus 2 distingui...
minat. Ergo dicitur...
fallum expiendi...
si scienter accepit...
ne confirmare pot...
stamentum nullum...
er accepit qd accepit...
epudiare hereditatem...
ergo testamentum...
nem repudiat. Et si...
officium. Respon...
huius legis si ipse...
Sed in q. respon. dicitur...
um per errorem iuris...
frau. patr. Sed in leg...
on est ita quod de...
ur in l. i. patr. omne qd...
inoffi. testa. z. Lenam...
iudicaret. vt dicitur...
s. de leg. 2. q. dicitur...
c. qd ille qui accepit...
em non iure factum...
in iudicio. an possit...
e videt. qd si fallum...
se testamentum...
1. Sed potest respon...
in alia q. producat...
umentum nulli...
o facta ab aliquo...
io non habuit...
umentum a probato...
erito. de iuris. l. i. q. dicitur...
probatio non...
nantium ad excep...
z alias actiones...
repudiare. sicut...
oc. z. l. i. si quis...
in iudicio potest...
ad diminuendum...
gata in iudicio...
a obf. C. de testi. l. i. q. dicitur...
perfone approbato...
d in instrumentis...
o prodico instru...
onstiteri. l. i. q. dicitur...
alid. tamen contra...
o. ille qui producit...
r. sed earens. quatenus...
hac lege. qd licet...
uatenus probat...
onerem? confessio...
pliciter. sicut licet...
propter hoc a cotra...
bilis. extra de excep...
ozem. z. vult ad prob...
re iure sufficere. z...
eti igno. C. de iuris...
dicere fallum. C. de...
possum dicere fallum...
in de falso accusat...
z. a iudice rei non...
io possum. iuxta...

Tit. IX. De his quib. vt indig.

Lapnd antiquos. C. de fur. **C**onueniamus ad secundam partem, opp. ad vers. ille qui. z. videtur quod superfluat, per precedentia. Soluit gl. quod hic tractat eandem materiam quam s. sed in hoc differt. q. s. accepit legatum. postea tractat de viribus testamen ti, hic contra. Ponit z. aliam differentiam, vt in gl. patet sed pri ma differentia non est vera. q. hic loquitur etiam quando primo accepit iudicatum. z. postea tractat de viribus testamenti, quas re collige differentiam ex diuisione quam dedit in rex. **C**oppo. quod ille qui non obtinuit. repellat a legato. C. eod. alia. Soluit quidam quod hic succubuit, ibi desitit. Sed non est vera, q. secun dum hoc non esset differentia inter eum qui dicit non iure factum, z. qui dicit fallum, quam differentiam rex. vult facere. Dic ergo, quod contrarium loquitur in eo qui dicit fallum, z. in officio: hic vero in eo qui dicit non solenne. **C**Sed quero. f. de ratione di uerfitatis quam ponit **D**e. in. c. ex. co. de reg. in. l. i. **L**u. d. q. ra tio est. q. ille, qui dicit testamentum non iure factum, non impu gnat iudicium, vel voluntatem defuncti, nec eam negat: ille vero qui dicit fallum, vel inofficium, directo negat ipsum. Quam ras tionem ponit doc. in l. Polla. C. de test. i. pro. s. z. facit i. e. l. ppo. **C**Item op. dicitur hic. nec obtinuit. immo ergo, si obtinuerit, di cendo nullum non possit petere legatum: contra C. de fidei. l. fin. **S**i. soluit duobus modis: illa vera. q. istud ibi est in odium men tentis. Sed dic. quod ibi in eo qui solenniter testari voluit, vt ibi patet. **C**Item op. s. de pet. her. l. **L**uci. vbi ille, qui dicit fallum, potest petere hereditatem. Sol. **I**bi non peti hereditatem ex eoz dem testamento, q. omne commodum ex illo testamento perdere debet: sed peti ab intestato. z. sic alio iure quod ex testamento no dependet. quod potest. i. ea. l. s. qui principale. **C**Item op. s. de leg. l. **L**ucius. s. **S**empronius. Sol. **I**bi non dicit testamentum fallum, sed tantum dicit contra personas heredum. **C**Extra gl. quero dicitur hic quod ille qui dicit testamentum nullum / z. no obtinuit, non repellitur a legato. **C**Sed quero. vtrum causa nullitatis pendente, possum petere legatum? **R**espond. non. quia per petitionem legati. faceret pcedendum cause nullitatis: ergo, vt. de pet. her. l. si quis libertatem. z. l. non distinguemus. s. si is. s. de arb. dicit in l. si rem de excep. rei iud. **C**Sed quero. si di xi nullum. * vel impugnaui instrumentum productum, an pos sum ex eo fundare intentionem meam: distinguo, quando quis impugnat instrumentum ex causa que continet manifestum erro rem iuris. z. hoc nullo modo sibi pcedat. L. ornamentorum. de aur. z. ar. l. **Q**uandoq. impugnat ex causa que iuris errorem non continet, z. hic aduerte. si quidem impugnat ex causa que stat in voluntate ipsius, vt in instrumento facto a procuratore, quod ipse dicit non habere effectum. q. ipse non approbat: hoc casu, non potest se fundare postea ex illo instrumto ad actionem, sed qd exceptione sic. l. dispartozem. in fin. j. de solut. **Q**uadoq. quis impugnat instrumentum ex causa, que ex eius voluntate no depen det. vt qd dicit instrumentum facti dolo, vel metu, vel firmitum z. si milia, hoc casu, si quidem ipse desitit ab ipsa impugnatione. sine dubio poterit ex eo fundare intentionem suam. l. alia. C. eod. l. **H**as pinianus. s. memuisse. de inoffi. test. **S**i vero no d. desitit, sed illas exceptiones apposuit, nec eis renunciauit, tunc ex illo instrumto se fundare no potest, qd esset sibi cotrarius. l. i. C. de fur. **A**nde cõsiliu. fest. q. ante cause effectum. q. ibi no. sic impugnatione. impugna tionibus renuciat? s. vult ex eo se iuuare. **A**d vnu tamẽ aduerte, q. licet ex illo se fundare non possit, tamen iudex iuuabit quans doq. eum ex officio suo ex illo instrumento. **A**nde si ille, qui pro ducit instrumentum habet sua intentione fundatam ex alijs pro bationibus: tunc iudex no iuuabit eu ex illo instrumento, q. iuris est impugnare. **H**ic est. rex. z. in c. cum olim. extra. de testi. z. bi per **I**nn. **S**ed si pars, que illud instrumentum produxit, fundaret inte tionem suã illius instrumenti vigore, z. sententiam obtineret: tunc iudex ex vigore illius instrumenti iuuabit partem impugnantẽ catenus. quatenus apparet iudici partem victricem non fouere iustitia. **P**otest enim iudex hoc facere, licet pars hoc non possit allegare. l. vbi pactu. C. de transact. z. ibi no. secundum verã lectu. **A**so. quod etiam tenet **I**nn. in d. c. cum olim. **C**Procedo vites ritus. z. videamus de falso, aliquis dixit instrumentum fallum, z. vtrã possit postea dicere verũ z. ex eo fundare intentionem suã? **R**es te in eodẽ iudicio si desitit, potest. l. alia. C. e. z. d. l. **P**apianus. s. memuisse. alias secus vt hic patet. **S**ed in alio iudicio est aduer tendu. si quidẽ sup. r. falso fuit pronunciatu incidenter, vel princ paliter: puta qz principalis que sitio no poterat terminari, nisi ra cite pronunciatẽt super falso, z. hoc casu in alio iudicio pars non poterit se fundare ex illo instrumto: siue obtinuit, qz est fallum: siue succubuit, qz indignus. **S**ed si super illa falsitate iudex est p nunciatus. qz vniuersalis que sitio poterat terminari, illa omisa, tunc in alio iudicio ex illo instrumto poterit se fundare. vt no. **I**nn. in cap. nulli. extra. de iure iur. z. docto. in cap. cii. venerabilis, extra. de excep. **E**te vltimũ dicitur puto verum, qz cũ non sit pro

nunciatum potest desistere, vt s. dicit. **S**ed pimum dictum eius quod si est pronunciatum non possit in alio iudicio se fundare, non placet. **N**am istud tantum reperimus in instrumentis perti nentibus ad vltimas voluntates. quod ille, qui dicit fallum nec obtinuit, indignus est: z. applicatur fisco: sed non pñatur pro pter hoc debito. imo debitum remanet. **L**um ergo in alijs instrum entis hoc non reperit, que sunt inter viuos, ergo fisco no ap plicatur. **N**on enim est de causis, que ponuntur in l. i. de iure fise, z. hoc titulo. **L**um ergo non applicetur fisco, z. non deperit parti, puto q. in alio iudicio poterit agere, licet succubuerit in illo, arg. 10 l. **A**urelius. s. p. s. de lib. le. **Q**uero, quid si non impugnavit te stamentum, sed negavit id simpliciter esse factum, vel contractũ esse celebratum. vtrum possit postea ex illo se fundare? **E**t videt quod non. qz impugnavit iudicium defuncti, cum dixit testamen tum non esse factum. z. eadem ratione, quasi diceret. **C**ontrariũ credo per l. si quis inficiat. in prin. s. de posi. **N**ec obstat fideiis, quod iudicium defuncti impugnavit, qz ille leges loquitur quã do impugnavit aliquod iudicium, quod limitate producebatur: secus si simpliciter dicit testamentum non esse factum. l. si quis in ficiatus. **C**Item, aduersarius fecit vnam positionem, quam ego negam, z. sic impugnam eam: vtrum ex illa positione ego z. ipse possumus nos fundare? **R**es. in tie. de posi. s. vñ. ver. j. dicit, quod non. z. bene ratione contrarietatis: qz si nego eam, non pos sum dicere veram, vt ibi ipse dicit. **Q**uid ergo sit faciendum? **C**erte erit faciendum quod ille, qui negavit, si vult ex illa positio ne se fundare, reuocet negationem suam, z. dicat se errasse. z. assera rioni illius se velle credere, quod sibi sufficit. **Q**uoniam aduersa pars constituit illum errasse, z. verum no dixisse. z. assertioni ad uerse partis quis credere potest. l. i. s. fin. alias est l. i. s. quando actio de pec. est ann. z. l. i. s. ceterum. in al. s. per verbo. **H**ereditat. s. de ven. in spi. vel eouerso. ille, qui posuit, reuocet positionem, suã, z. dicat se errasse, credes assertioni aduersarij. eadẽ ratione. **C**Sed circa pcedita insurgunt duo dubia, pone q. ego, qui meã nega tionem vel positionem reuocavi, volo iterum istam reuocationem reuocare, an possum? **D**ico q. non. per l. si quis iusturandum. C. de reb. ere. **I**te pone. q. reuocasti positionem tuam assentes mee responsioni, quod potuisti, vt s. dicit, an ego potero reuocare meã reuocationem postã post tuã reuocationem? **D**ico quod sic, tam allegando errorem, que alias debeo probare, quam ex responsio ne aduersarij, qz illa responsio reuocata fuit. **D**ebet ergo probari erroz, sicut quãdo quis reuocat confessionem suam, vt dicit in l. non fatetur. j. de confes. secundũ materiam. **L**erroz. de iur. z. facti. ign. zc. 14 **Q**uero, ego negavi positionem tuam, postea tu probasti eam p testes, vel instrumta, an ex illis probationibus possum reuocare negationem meam. **P**uto q. sic, per d. l. si quis inficiatus, in prin. fo l. i. cũ positionem tuam negavi, no autẽ impugnavi probationes tuas. **S**i enim probationes tuas impugnaui, haberẽ locũ que supra dixi. **C**onuenio ad tertiam partem: dicitur hic, q. testamẽtu dicitur nullum petendo hereditatem, non principaliter dicendo nullum: quero, vtrum possum petere principaliter interim testamẽ tum pronunciatũ nullum. **D**icam in l. que sub cõditione, in fin. de condi. insti. **C**onuenio ad quartam partem: quero, qualiter debent intelligi ista verba, ex persona zc. **S**i. ponit multũ clare. **D**ic vt in ea. **R**espon. sicut rex. potest aliter intelligi, z. forte melius, dicitur est s. q. ille qui accusauit testamentum de falso, z. succubuit, pñatur omni commodò ex testamto: an hoc sit simpliciter verũ. **A**d hoc respondet **I**urisconsultus, an prohibendi sunt, scz. a commodò tes tamenti, quod dixerunt fallum: ex cuiusq. persona. zc. constituto dum erit. **E**t hec verba exponuntur per totã legem istam, z. id q. di xit ex cuiusq. persona, hoc est, an debeat sibi nomine suo, vel alteri, vt i. ea. l. s. si pater. **A**d quod dicit ex conditione, scz. an sit pa terfamilias vel filius, vt i. ea. l. s. si filius. **I**tem an fecerit iniurias, vel volens, vt i. ea. l. s. et at. l. z. s. aduocatũ. **I**tem q. dicit, etate: subaudi, sit maior, vel non. **I**tem q. dicit, causa cognita, subaudi, an tale lucrum dependat ex testamento q. impugnatore voluit, vel non, vt i. ea. l. s. qui principale, vsq. ad fi. **E**t sic ista verba glossantur hic per **I**urisconsultum **H**anulm, per totam hanc legem, vsq. ad fin. z. ita sentit glo. hic in fi. que incip. ex cuiusq. persona.

ADDITIONES.

- a **T**enet q. debeamus **B**al. ibi tenet cotrarium, videlicet quod etiam si scienter agnouit legatum, possit redargui de falso.
- b **A**N D. **B**AR B. **C** Bone quod. **E**t vide **I**nn. in q. dicitur loque tem in c. cum olim. extra. de ren. z. **B**al. in l. i. s. de eden.
- c **E** non possum. **A**n producus in instrumentũ videatur ratifia care in eo contenta zc. bene facit rex. in lappellanti. z. ibi do. meus. **I**de ap. imo fortius dicit **B**al. in l. i. C. vt que desunt aduo. vt ibi p eum. z. vide que no **B**ar. in l. **A**urelius. s. p. de li. leg. s. **B**a. bu. videtur expresse tenere cotrarium in l. i. in iuris graue. C. de testi. z. no. **I**no. in c. cii. venerabilis. de excep. z. vide quod not. **J**os. **A**n.

ne amhilat, vt qz efficiat seruus pene. Et iste dicitur omnino in capax, z remanet apud heredem ab intestato. vt supra tit. j. l. si in metallum. Quandoqz status eius non amhilatur, sed minuit, vt qz perdit ciuitatem. l. cognitionem, §. penul. j. de var. z extraz ordina. cogit. tunc an talis sit incapax, vel dignus, sunt opi. Inter doct. an l. j. C. de heredi. insti. Et conuenit tenere, quod sit omnino non capax, l. j. §. pen. j. de contratib. z l. si necem, §. si deponatus, §. de bon. lib. Quandoqz status eius non minuitur, sed propter aliam causam ius eum capere non permittit: z isto casu, aut hoc contingit sine sui culpa, z non applicat fisco, d. l. aufertur. in prin. cip. z ibi no. infra de iur. sis. z dixi supra de filio spurio. Aut hoc contingit sui culpa, z tunc est indignus, z applicatur fisco regula riter, vt supra eodem. l. Claudius, z l. seq. Fallit C. de secun. nup. l. j. vbi applicatur certis personis, vt ibi dicitur. Secundū tempus est, quando causa non potest capere, contingit in ipso actu testandi. Et hoc contingit duobus modis. Aut causa est ideo, qz sibi adscribit in testamentum, z habetur pro non scripto, cum lex presumat illam voluntatem nō esse veram, vt §. tit. j. l. j. C. de his qui sibi adscrip. per totum. Vel contingit, qz cogit testatorem ad testandum, vel non, z hoc casu cui applicetur, die vt leg. j. §. si quis alii testa. probi. Ratio huius potest esse, qz cum coacta sit voluntas, heres institutus hanc voluntatem defuncti habet vt indignus, merito ab eo potest auferri, z applicari fisco, l. in frans dem, z l. eq. z hic, si tamen iste cui debebat restitui, tempore mortis superuixerit, vt hic dicitur. Tertium tempus est post factum testamentum, quando causa superuenit post factum testamētum ante mortem: quo casu dic. Aut superuenit causa nullo commisso contra testatorem, z tunc idē quod §. dixi, quando causa ante testamentum suberat, d. l. in metallum, §. titu. j. Aut alio quo commissio contra testatorem, z tunc aut hoc fuit commissum contra eum de facto absqz aliquo iuris colore, z legatum videtur tacite reuocatum, nec applicatur fisco, l. in §. si, §. de ad. leg. z l. si inimicitie, §. e. Aut adhibito aliquo iuris colore, z tunc aut hoc facit, z sic testaturur commodum proptie rei familiaris, sed magis vindictam, z legatum videtur reuocatum, l. filio, §. deia, §. de ad. leg. Aut profecturur commodum rei familiaris, z tunc est indignus, z applicatur fisco, vt §. l. si inimicitie, in fin. z hoc si legatarij culpa deprehendatur, l. cum secundis tabulis, §. j. §. co. Et predicta vera regulariter, fallit in aut. si caprini, C. de epil. z cl. r. vbi non applicatur fisco, sed ecclesie. Item fallit in aut. liberti fariosi, C. de epil. audi. Quartum tempus est, quādo causa superuenit in ipso tempore mortis, z hic aduertit, aut talis causa fuit ex causa sue negligentie, aut ex dolo, vt puta, qz testator em intererat. Primo casu est indignus, vt §. l. indignum, Secundo casu si quidem ipse capere, ex legis dispositione ab intestato, si militer est indignus, z applicatur fisco, vt §. l. si inimicitie, in fin. z hoc si legatarij culpa deprehendatur, l. cum ratio, in §. j. de bon. ad. Si vero caperebat ex dispositione hominis: z tunc non capie, sed remanet apud eos a quibus est relictum, l. si ab hostibus, §. j. §. solu. mar. Tertium tempus, quando talis causa superuenit post mortem, z isto casu semper ratio causa facit quem indignum, z omnino non capacem, z facit fisco locum l. i. z j. z l. heredi, z l. i. §. eo. Fallit, quando talis respicit ab commoditatem certę persone, vt §. co. l. post legatum, §. amittere, z C. de le gal. pe. tunc enim illi persone applicatur, vel alii, prout lex disposuerit, vt dicitur legibus, hoc modo potest intelligi, aut hoc amplus, de fideicom. De tertio casu z quarto non dico nunc.

ADDITIONES.

- a ALEX. C. Qui sunt spurij. Spurij qui sint habes etiā ter. i. l. iij. C. solut. matri. z de istis omnibus vide Bzo. in sum. C. de nar. lib. Specul. in tit. de success. ab intest. §. j. ver. nunc de natur. alii. z i. tit. qui fil. sint legi. z Bar. in l. parentes, de in ius voc. z Ant. in c. per venerabilem, qui fil. sint legi. z an idem sit Balthardus, quod natu ralis, vide Bar. z Imo. in lex facto, §. si quis rogatus ad treb. z Bal. in l. cum acutissim. C. de fideicom. Adde Dyn. in tract. de success. ab intest. z Dyn. in rub. alias in l. §. de concubi. z ibi apo stilla, z Bal. in auth. licet. C. de nar. lib. Adde qui dicuntur spurij, qui naturales, det. de Arch. cons. clxxvii. Old. cxxvj. Paul. de Cast. cons. cxxvii. z an nati ex spuris dicantur nobiles, vide Dr. in cons. incip. in Dei nomine diligenter considerata, z Petr. de Arch. cons. cccxc.
- b AND. BAR. C. De qz. Et qui sunt spurij, vide Bald. in leam quam. C. de fideicom. z in c. j. §. naturales, §. si de seu. fue. contro.
- c ALEX. C. Ex sacerdote. Et adde quod natus ex clerico in sacris dicitur incestuosus secundum gl. z Bal. in l. iij. C. de epis. z cler. z adde quod no. gl. in auth. quib. mod. nat. effie. sul. in §. fin. in vers. participium z in l. vulgo. de stat. ho.
- d ALEX. C. Richardus Bald. Et qualiter isti spurij z isti nati naturales succedant, z etiam qualiter eis succedatur, ponit pleue

- Ang. in §. si. in auth. quibus modis nat. effie. sul.
- * CLAV. DE SEISS. C. Spiritus qz computendat omnia, ex damnato coitu, est tep. in l. iij. §. de decurio quem ad huc cit singulari. Bal. in c. innotuit, circa fin. de electio.
- e AND. BAR. C. Quero an. Et de intellectu d. l. si quis, qz de de fideicom. vide Bal. eleganter loquentem in leam quam. prope d. de fideicom. m.
- f ALEX. C. Succedat matri. Spiritus an succedat matri, adde qz talis spiritus non potest succedere ad pas. casu no. Bal. in l. j. de sac. sanc. eccl. Et vide Alex. in cons. cxxvii. plus dico. in j. vol. z in cons. clxxvii. in fin. in v. vol.
- g ALEX. C. Non succedat. Item adde quod valet restitutum spurio, si ingrediatur monasterium, secundum Bald. z Bal. in l. j. C. de sac. sanc. eccl. in repet. quod no. Bal. in l. iij. in §. p. in j. de contra tabu. z Alex. de Balthardus. col. j. in fin. in v. vol.
- i ALEX. C. Anum modum. An sit aliquis modus restituendi spurio filio, z vtrum possit spiritus restituere filio, ter. de Bar. in d. l. quod condonatus, adde tamen quod Balthardus, ter. de her. insti. dicit, quod filius creatus ex nefario coitu, omnibus capax ab extraneo licet non a patre, aliter aut, quibus modis natu. effie. sul. in §. fin. imo etiā si frater, qui vbi est ter. no. per doct. §. de vng. z pupil. z pro d. Bal. in l. iij. in prin. §. de lib. z posthu. z Imo. in l. qui test. §. de proba. z vide Bald. in auth. qz compleg. de testat. Bald. in leam quam. de fideicom.
- Adde an sit aliquis modus relinquendi filio spurio, cons. cxxvj. z cxxvii. lib. iij. z an a fratre legitimo possit, vide eundem cons. l. iij.
- * CLAV. DE SEISS. C. Adde de hac materia. z per d. x AND. BAR. C. Respondeo duplex. Et vide gl. in l. iij. r. z sic tenet hic Bar. quod pater tenet ad treb. z Bal. in l. iij. §. sol. mar. z Bal. in auth. res quo. C. de bon. h. z vide Bal. in l. mater, C. de iur. dot. Bal. in auth. qz copul. d. l. si qs a liberis, §. viri. §. de lib. ag. z hinc facio certam allegationem pro dicto Bar. hic, z vide Jo. in l. §. sol. mar. z Bal. in l. iij. §. sol. mar. z post consilium vide Bar. l. si §. a socero, §. de his qz i. fraud. cred. ad h. vbi dicit qz pater pot. dare votem filie, iuxta no. in d. c. si habere, qui non excedat alimenta, qz bene no. z vide Bald. in leam quam. de fideicom. vbi dicit, qz superfluum auferit sibi, z in l. de pupu ribus, C. de sacrosanc. eccl. z dixi in c. de magis z de rebus mundi possint manere suas spurias, vide Balthardus, vide gl. in auth. quib. mod. nat. eff. sul. §. penul.
- l ALEX. C. Debet a i. patre. Et adde Bar. in not. de inest. nup. z ibi limitat non procedere in not. de secundo Bal. in l. iij. quod pauperibus, de episcopo. potest ipsum parare alimentis.
- m ALEX. C. In dote. Sed istud ar. de dote ad alimentum procedit, vt per Imo. in multis exep. p. in l. iij. sol. mar. qd not. Bar. in l. iij. §. de iur. cen. §. l. iij. §. in not. de rebus est videndum, §. r. i. z qd no. l. r. z Bal. in l. mater, C. de iur. dot. post Bal. in l. ob es. C. de pred. in i. z Bal. in l. iij. §. duobus in iij. q. de leg. ij. sed de alimentis ad legitimum procedit arg. secundum Bal. in l. filijs, C. de inest. nup. z tunc enim procedit de plano, z indicatur sicut in alimentis, in l. si quis in suo, co. tit. z vide Bal. in l. si quis inest. C. de nup. Adde an sicut spuria debet alimentari, ita z eodem do dotari. Abb. cons. cxxv. l. b. j.
- n ALEX. C. Dorem z alimenta. Et tenet contrarium Barto. vrozem, §. pater naturalis, de lega. in z Bal. in l. iij. C. de inest. nup. sed vide Bal. in l. mater. C. de iur. dot.
- o ALEX. C. Nisi excedat. Vide Bald. in leam quam. C. de fideicom. m.
- p ALEX. C. Esse fisci. Relictum filio spurio patam, an applicetur fisco, vide Ang. z Imo post gl. in lex facto, §. Balthardus. gnuas, de vulg. z pup. per Barto. in cons. incip. no. deca. Bal. z quod no. Bald. in l. si quis pres. yteros, de episcopo. Bal. in l. j. C. de natu. lib. z ibi Bal. z Bal. in l. si quis vult, §. legi. z quid si heres tacite fuerit rogatus restituere spurio, tur per Bal. in l. etiam. C. ad legem fisci, z quis dicitur spurio vel vulgo conceptus, vide late Bal. in l. si quis illis, C. de quis naturalis, vel Balthardus, vide gl. in causi, cum pater, in iij. §. not. Barto. in lex facto, §. si quis ad Trebellian. z quibusquis ad legem Jul. manet, z vide Bal. in l. si per Imo. in c. de nup. pridem, de renunc. Adde an concubina heres instituta z rogata restituere filijs, videatur accommodasse tantum filijs Roma. cons. cccclxxvii.

CLAV. DE SEISS. C. Spiritus qz computendat omnia, ex damnato coitu, est tep. in l. iij. §. de decurio quem ad huc cit singulari. Bal. in c. innotuit, circa fin. de electio.

AND. BAR. C. Quero an. Et de intellectu d. l. si quis, qz de de fideicom. vide Bal. eleganter loquentem in leam quam. prope d. de fideicom. m.

ALEX. C. Succedat matri. Spiritus an succedat matri, adde qz talis spiritus non potest succedere ad pas. casu no. Bal. in l. j. de sac. sanc. eccl. Et vide Alex. in cons. cxxvii. plus dico. in j. vol. z in cons. clxxvii. in fin. in v. vol.

ALEX. C. Non succedat. Item adde quod valet restitutum spurio, si ingrediatur monasterium, secundum Bald. z Bal. in l. j. C. de sac. sanc. eccl. in repet. quod no. Bal. in l. iij. in §. p. in j. de contra tabu. z Alex. de Balthardus. col. j. in fin. in v. vol.

ALEX. C. Anum modum. An sit aliquis modus restituendi spurio filio, z vtrum possit spiritus restituere filio, ter. de Bar. in d. l. quod condonatus, adde tamen quod Balthardus, ter. de her. insti. dicit, quod filius creatus ex nefario coitu, omnibus capax ab extraneo licet non a patre, aliter aut, quibus modis natu. effie. sul. in §. fin. imo etiā si frater, qui vbi est ter. no. per doct. §. de vng. z pupil. z pro d. Bal. in l. iij. in prin. §. de lib. z posthu. z Imo. in l. qui test. §. de proba. z vide Bald. in auth. qz compleg. de testat. Bald. in leam quam. de fideicom.

Adde an sit aliquis modus relinquendi filio spurio, cons. cxxvj. z cxxvii. lib. iij. z an a fratre legitimo possit, vide eundem cons. l. iij.

CLAV. DE SEISS. C. Adde de hac materia. z per d. x AND. BAR. C. Respondeo duplex. Et vide gl. in l. iij. r. z sic tenet hic Bar. quod pater tenet ad treb. z Bal. in l. iij. §. sol. mar. z Bal. in auth. res quo. C. de bon. h. z vide Bal. in l. mater, C. de iur. dot. Bal. in auth. qz copul. d. l. si qs a liberis, §. viri. §. de lib. ag. z hinc facio certam allegationem pro dicto Bar. hic, z vide Jo. in l. §. sol. mar. z Bal. in l. iij. §. sol. mar. z post consilium vide Bar. l. si §. a socero, §. de his qz i. fraud. cred. ad h. vbi dicit qz pater pot. dare votem filie, iuxta no. in d. c. si habere, qui non excedat alimenta, qz bene no. z vide Bald. in leam quam. de fideicom. vbi dicit, qz superfluum auferit sibi, z in l. de pupu ribus, C. de sacrosanc. eccl. z dixi in c. de magis z de rebus mundi possint manere suas spurias, vide Balthardus, vide gl. in auth. quib. mod. nat. eff. sul. §. penul.

ALEX. C. Debet a i. patre. Et adde Bar. in not. de inest. nup. z ibi limitat non procedere in not. de secundo Bal. in l. iij. quod pauperibus, de episcopo. potest ipsum parare alimentis.

ALEX. C. In dote. Sed istud ar. de dote ad alimentum procedit, vt per Imo. in multis exep. p. in l. iij. sol. mar. qd not. Bar. in l. iij. §. de iur. cen. §. l. iij. §. in not. de rebus est videndum, §. r. i. z qd no. l. r. z Bal. in l. mater, C. de iur. dot. post Bal. in l. ob es. C. de pred. in i. z Bal. in l. iij. §. duobus in iij. q. de leg. ij. sed de alimentis ad legitimum procedit arg. secundum Bal. in l. filijs, C. de inest. nup. z tunc enim procedit de plano, z indicatur sicut in alimentis, in l. si quis in suo, co. tit. z vide Bal. in l. si quis inest. C. de nup. Adde an sicut spuria debet alimentari, ita z eodem do dotari. Abb. cons. cxxv. l. b. j.

ALEX. C. Dorem z alimenta. Et tenet contrarium Barto. vrozem, §. pater naturalis, de lega. in z Bal. in l. iij. C. de inest. nup. sed vide Bal. in l. mater. C. de iur. dot.

ALEX. C. Nisi excedat. Vide Bald. in leam quam. C. de fideicom. m.

ALEX. C. Esse fisci. Relictum filio spurio patam, an applicetur fisco, vide Ang. z Imo post gl. in lex facto, §. Balthardus. gnuas, de vulg. z pup. per Barto. in cons. incip. no. deca. Bal. z quod no. Bald. in l. si quis pres. yteros, de episcopo. Bal. in l. j. C. de natu. lib. z ibi Bal. z Bal. in l. si quis vult, §. legi. z quid si heres tacite fuerit rogatus restituere spurio, tur per Bal. in l. etiam. C. ad legem fisci, z quis dicitur spurio vel vulgo conceptus, vide late Bal. in l. si quis illis, C. de quis naturalis, vel Balthardus, vide gl. in causi, cum pater, in iij. §. not. Barto. in lex facto, §. si quis ad Trebellian. z quibusquis ad legem Jul. manet, z vide Bal. in l. si per Imo. in c. de nup. pridem, de renunc. Adde an concubina heres instituta z rogata restituere filijs, videatur accommodasse tantum filijs Roma. cons. cccclxxvii.

* CLAV. DE SEISS. ¶ In fraudem in fi. Quid autem si res...

q POMA. ¶ Quero quid. Adde pulchram questionem per Fely...

r ALEX. ¶ Expresse mutaram. Quid autem si clericus fratrem suum...

s ALEX. ¶ Expresse mutaram. Quid autem si clericus fratrem suum...

f ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

¶ ALEX. ¶ Si vero capiebat. Adverte ad d. l. si ab hostibus...

10 Dicitio nisi, quando faciat conditionem tam in ultimis voluntatibus...

11 Dicitio alioquin, non solum orationem conditionalem facit, sed in seipsa orationem continet...

12 Dicitio alias, quando conditionem faciat.

13 Dicitio siue, est disiunctiva, & posita inter duas orationes futuri temporis...

14 Copula si, denotat ordinem, ut vni de necessitate precedat, aliud sequatur...

15 Dicitio quoad, donec, & quandiu, quando inducant conditionem.

16 Conditiones extinctive que per dictiones predictas significantur, quando extinguuntur ipso iure...

17 Dicitio dum, quando faciat conditionem, Idem de dictionibus quousque, & quando.

18 Adverbia temporis in casibus quibus faciunt conditionem, si la in facitur secundo, & principaliter tempus.

19 Dicitio ubi, improprie posita facit conditionem.

20 Dicitio quatenus, quandoque facit conditionem.

21 Adverbia negandi an faciunt conditionem, vel modum.

22 Adverbum omne quod dispositionem suspendit in aliquem futurum eventum, facit conditionem.

23 Prepositiones quando inducant conditionem.

24 Prepositio inducit conditionem quando per eam dispositio suspenditur in aliquem futurum eventum.

25 Condicio quando inducatur ex vi nominis.

26 Nomina quando suspendunt dispositionem in aliquem futurum eventum, tunc faciunt conditionem.

27 Pronomina quando inducant conditionem, & ibi quid de pronomine distributivis.

28 Relativa substantie quando inducant conditionem.

29 Relativa qualitatis, quantitatis, quotitatis, vel numeri, quo ad illam qualitatem inducunt conditionem.

30 Condicio que inducitur per relativam dicitur condicio tacita.

31 Condicio dicitur tacita quatuor modis.

32 Condicio expressa est que inducitur per conjunctiones, per adverbium temporis, per prepositiones, & per distributiva.

33 Verbum coniunctum alteri verbo, mediante conjunctione, inducit conditionem, alias non.

34 Participia absolute posita inducunt conditionem expressam.

35 Participia presentis, vel preteriti temporis conditionem non inducunt, futuri sic, quia faciunt tacitam.

36 Verundum quando faciat conditionem, Verundum non differt ab infinitivo.

DE LEGATIS QUE RELINQUUNTUR.

Primo ponitur divisionem trimembrem, cum una exceptione, vtz ibi. cu dies, ibi ponit vni dicit de natura...

¶ Primo quero. Quid sit conditio. Respondeo conditio est, quedam legati suspensio, cuius de futuro defectus, vel confirmatio dependet...

LIBER XXXV.

TITVLVS I. De conditio. & demonstratio.

¶ Quid Sit conditio. & demonstratio. Quid sit demonstratio, dicam j. e. l. demonstratio in prin. Quid sit modus, dicam in l. quibus diebus...

¶ ALEX. ¶ Quid sit conditio. Hic habetur divisio & remissio totius tit. adde bonam gl. in s. l. oge. Insti. de leg. & quod no. in rub. C. de sal. causa. & in l. i. C. de his que sub modo.

¶ CLAVD. DE SEISS. ¶ Quotupliciter accipiatur conditio in iure, ponit Bal. in c. significasti. de elect.

¶ Condicio reiecta diffinitione gl. & Az. est quidam futurus eventus in quem dispositio suspenditur.

¶ Dicitio si, quando respicit verbum presentis, vel preteriti temporis non facit conditionem.

¶ Dicitio si, quando respicit verbum futuri temporis, an & quando facit conditionem.

¶ Dicitio si, pro quamvis, ponitur improprie.

¶ Dicitio si, a contrario sensu habet locum in conditionibus.

¶ Dicitio si, adiecta orationi que est certa, vel pro certa debet poni, accipitur pro quia.

¶ Dicitio si, facit conditionem expressam, dum facit conditionem.

¶ Dicitio cum, quando faciat conditionem.

¶ Differentie inter dictionem si, & cum.

¶ Differentie inter dictionem si, & cum.

ft.

modis nat. eff. fut. purius q. de compet. d. 1. spurius j. de de iur. q. 1. clerici, s. de adult. q. 1. fin. de electo. r. de intellectu d. 1. s. q. 1. uentem in leam quam...

Bart. secunda super Infort. R. iij